ZBIÓR

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK II | Warszawa, dnia 13 grudnia 1938 r. | Nr 58

TREŚĆ:

193.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 7 grudnia 1938 r.

w sprawie podania o nadanie umowie zbiorowej z dnia 12 października 1938 r. mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich gospodarstw leśnych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego.

Związek Pracodawców Rolnych i Leśnych dla województwa śląskiego, Związek Robotników Rolnych i Leśnych Zjednoczenia Zawodowego Polskiego i Związek Zawodowy Robotników Rolnych Rzeczypospolitej Polskiej wniosły do Minister-

stwa Opieki Społecznej w myśl § 2 rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz o rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 1456) podanie o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich gospodarstw leśnych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego umowie zbiorowej, zawartej w dniu 12 października 1938 r. pomiędzy Związkiem Pracodawców Rolnych i Leśnych dla województwa śląskiego — z jednej strony, a Związkiem Robotników Rolnych i Leśnych Zjednoczenia Zawodowego Polskiego oraz Związkiem Zawodowym Robotników Rolnych Rzeczypospolitej Polskiej —z drugiej strony.

Tekst umowy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższej umowie mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministerstwa Opieki Społecznej w ciągu dni 14 od ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

(—) *M. Klott*
Główny Inspektor Pracy
i Dyrektor Departamentu

1 zał.

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 7.XII. 1938 r.

UMOWA ZBIOROWA

normująca warunki pracy i płacy robotników leśnych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego na rok 1938/39.

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE.

§ 1.

Strony zawierające umowę zbiorową.

Umowę niniejszą zawierają niżej podpisane organizacje, a mianowicie:

z jednej strony:

Związek Pracodawców Rolnych i Leśnych dla województwa śląskiego,

z drugiej strony:

a) Związek Robotników Rolnych i Leśnych Zjednoczenia Zawodowego Polskiego i

b) Związek Zawodowy Robotników Rolnych Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2.

Wzajemne zobowiązania.

1. Pracodawcy i robotnicy winni wypełniać swe obowiązki ściśle i terminowo w myśl przepisów prawa oraz kontraktów służbowych.

2. Strony układające się zobowiązują swych członków, aby ci nie podejmowali się niczego, coby sprzeciwiało się prawu, treści i duchowi niniejszej umowy, lecz wszelkimi środkami, stojącymi im do dyspozycji, przyczyniali się do jej urzeczywistnienia i nie odstępowali od stawek taryfowych i postanowień niniejszej umowy. W szczególności obydwie strony zobowiązują się, aby w czasie trwania umowy pod żadnym warunkiem nie był naruszony spokój życia gospodarczego przez strajki lub opuszczenie pracy, niezgodne z ustawą lub postanowieniami niniejszej umowy.

3. W gospodarstwach leśnych, zatrudniających ponad dziesięciu stałych robotników, powinny być ustanowione przedstawicielstwa robotnicze, stosownie do ustawy z 4 lutego 1920 r. o radach zakładowych.

Jeżeli w gospodarstwie zatrudnionych jest od 10 do 20 robotników, wybiera się jednego starszego załogowego. W innych wypadkach wybory dokonywane są zgodnie z ustawą.

§ 3.

Czas obowiązywania umowy zbiorowej.

Umowa zbiorowa obowiązuje obie strony na przeciąg jednego roku, od 1 października 1938 r. do 30 września 1939 r. i może być wypowiedziana na trzy miesiące przed upływem terminu końcowego. O ile wypowiedzenie nie nastąpi, wówczas moc wiążąca umowy niniejszej przedłuża się na rok następny.

§ 4.

Kontrakty służbowe.

1. Umowa niniejsza obowiązuje z jednej strony wszystkich pracodawców leśnych, z drugiej strony wszystkich robotników z normalną zdolnością do pracy.

2. Za stałych robotników leśnych uważa się tych robotników, którzy zostali na podstawie rocznych indywidualnych umów służbowych przyjęci do prac leśnych i podobnych zajęć mających łączność z gospodarką leśną przez pracodawców względnie ich pełnomocników.

3. Do stałych robotników leśnych będą zaliczani również i ci robotnicy, którzy u tego samego pracodawcy przepracowali ostatnio co najmniej 3 lata z rzędu po 208 dni rocznie, przy czym nie zalicza się dni choroby i urlopu.

4. Tak zawarte umowy indywidualne nie mogą być mniej korzystne od niniejszej umowy zbiorowej.

5. O ile umowa indywidualna nie zostanie wypowiedziana najpóźniej na 3 miesiące przed upływem terminu ważności, to przedłuża się automatycznie każdorazowo na dalszy jeden rok.

Przy trwaniu stosunku pracy ponad 10 lat na podstawie umowy indywidualnej u jednego i tego samego pracodawcy, wypowiedzenie powinno nastąpić najpóźniej na 6 miesięcy naprzód na koniec roku służbowego. Terminy wypowiedzenia obowiązują obie strony.

6. Rok służbowy liczy się od 1 października do 30 września następnego roku.

7. Co do wypowiedzeń i zwolnień odnośnych robotników leśnych, którzy po myśli punktów 2 i 3 § 4 niniejszej umowy nie są stałymi robotnikami, miarodajne są dla pracodawców i pracowników przepisy ustawowe (wg kodeksu zobowiązań).

§ 5.

Spory.

1. W przypadku sporu, przed udaniem się na drogę sądową lub do inspektora pracy, należy podjąć próbę polubownego załatwienia pomiędzy pracodawcą i robotnikiem lub przy pośrednictwie związku zawodowego.

2. W przypadku sporu o interpretację niniejszej umowy zbiorowej rozstrzygnie — na zwrócenie się strony — Inspektor

Pracy IX Okręgu w Katowicach po zapoznaniu się ze stanowiskiem stron podpisanych pod umową.

3. Poza tym mają zastosowanie postanowienia o właściwości komisyj pojednawczych i arbitrażowych w wypadkach sporów o zwolnienie z pracy i o zaszeregowanie, jak również przepisy o właściwości sądów powszechnych w sporach cywilnych.

4. W każdym razie przed wyczerpaniem wszelkich ustawowych i taryfowych środków porozumienia się nie mogą mieć miejsca z żadnej strony wypowiedzenia i zwolnienia z pracy.

§ 6.

Urlopy.

1. Wszystkim stałym robotnikom przysługuje prawo do 7-dniowego urlopu płatnego.

2. Innym robotnikom i robotnicom przysługuje taki sam urlop pod warunkiem, że przepracowali u tego samego pracodawcy w roku ubiegłym co najmniej 1.800 godzin.

Dni urlopowe są płatne jak inne dni robocze. Okres choroby uznanej przez lekarza uważa się za dni robocze i wlicza do wymienionych 1.800 godzin.

3. Ustalenie dni urlopowych odbywa się w porozumieniu pracodawcy z radą zakładową, z wyjątkiem tych wypadków, gdy robotnik wezwany jest przez związek zawodowy, w tych bowiem wypadkach powinien zgodzić się pracodawca na zaproponowany przez robotnika dzień urlopu. Z urlopów może korzystać równocześnie nie więcej jak 2 robotników w tym samym rewirze. W czasie pilnych robót może być udzielony urlop tylko w wypadku bardzo ważnym, np. wesele, wypadek, śmierć, poród, chrzest w rodzinie.

§ 7.

Czas pracy.

1. Czas pracy wynosi 8 godzin dziennie. Przerw śniadaniowych, obiadowych i podwieczorkowych nie dolicza się do czasu pracy.

2. Czas pracy około hodowli drzewa (robót przy kulturach) może być przedłużony na żądanie kierownictwa przedsię-

biorstwa, w porozumieniu z przedstawicielstwem załogowym, do 9 godzin dziennie.

§ 8.

Nadgodziny.

1. Nadgodziny (tj. godziny pracy wykonane ponad 8 godzin, a w pracy przy kulturach ponad 9 godzin dziennie) wynagradza się płacą godzinową z 50%-owym dodatkiem.

2. Za pracę w niedziele i święta należy płacić podwójny zarobek godzinowy, o ile nie istnieją osobne umowy w wypadkach poszczególnych.

3. Za nadgodziny przy straży pożarnej (tj. dla zapobieżenia pożarom leśnym) w dni powszednie oraz w niedziele i święta przyznaje się jako dodatek 50% płacy godzinowej z dni powszednich.

4. Za pracę spowodowaną siłą wyższą, wykonaną w godzinach nadliczbowych w niedziele i święta, przyznaje się jako dodatek 75% płacy godzinowej z dni powszednich.

5. Za służbę przy gaszeniu ognia i służbę strażacką po pożarach w niedziele i w dni powszednie należy opłacać zwyczajnie, a nadgodziny z 100%-owym dodatkiem do płacy godzinowej z dni powszednich. Widoczne uszkodzenia obuwia i odzieży, wyrządzone skutkiem służby przy gaszeniu ognia, należy wynagrodzić osobno.

§ 9.

Drogowe i wynagrodzenie za zużycie narzędzi własnych.

1. Jeżeli stały robotnik ma do przebycia ponad 3 km drogi od miejsca zamieszkania do miejsca pracy, temu należy przyznać drogowe. Robotnikom i robotnicom zatrudnionym na dniówkę należy przyznać drogowe, odpowiadające płacy godzinowej, przy czym liczy się 15 minut za każdy km ponad 3-ci w jedną stronę. Jako drogowe przy pracach akordowych należy przyjąć za podstawę stawkę akordową z odpowiednim dodatkiem procentowym.

2. Za używanie własnych narzędzi do ścinki i obróbki drzewa należy wypłacić wszystkim robotnikom dodatkowo 4% od czystego zarobku bez odszkodowań za deputat i drogowe.

§ 10.

Wypłata zarobku.

1. Wypłata zarobku gotówkowego odbywa się co 14 dni.

2. Zarobki akordowe oblicza się zaraz po wykonaniu prac w oddziale, nie rzadziej jednak jak raz na miesiąc. Przy pracach akordowych należy płacić co 14 dni zaliczki w wysokości przybliżonej płacy dniówkowej.

3. Każdy robotnik ma prawo upewnienia się u urzędnika prowadzącego obliczenia zarobków co do prawidłowego obliczenia.

4. Do wypłat gotówkowych należy używać torebek lub opasek, na których winna być wyszczególniona należność tak za prace dniówkowe, jak i akordowe oraz wszelkie potrącenia.

5. Deputaty wydaje się co pół roku z dołu, może to jednak nastąpić w krótszych okresach czasu. Książeczkę deputatową ma mieć każdy robotnik.

§ 11.

Ubezpieczenia i podatki.

1. Obowiązkowość ubezpieczeń: na wypadek inwalidztwa, w Kasie Chorych itp. ciąży na pracodawcy i pracowniku w myśl przepisów ustawowych. Podatki obciążają pracownika.

2. Robotnicy stali w razie nieszczęśliwych wypadków i ciężkich chorób, z wyjątkiem wypadków spowodowanych z własnej winy, otrzymują dopłaty do zasiłków Kasy Chorych do wysokości pełnego zarobku za czas niezdolności do pracy nieprzekraczającego 6 tygodni.

3. Na wypadek choroby obowiązany jest robotnik natychmiast udać się do lekarza, a pracodawca wydać mu na żądanie kartkę do lekarza. Każdy nieszczęśliwy wypadek winien być niezwłocznie zgłoszony pracodawcy lub jego zastępcy.

§ 12.

Zarządzenie ochronne.

1. W pobliżu miejsca pracy należy umieścić apteczki, nad którymi dozór sprawuje leśniczy lub przez niego do tego upoważniony robotnik.

2. Jeżeli miejsce pracy odległe jest od mieszkania tak daleko, że codzienny powrót do domu jest zbyt uciążliwy, to wtenczas należy robotnikowi leśnemu przydzielić przyzwoite pomieszczenie.

II. PRZEPISY ZAROBKOWE.

§ 13.

Wynagrodzenie w naturaliach.

1. Do poborów w naturze mają prawo stali robotnicy leśni z własnym gospodarstwem domowym. W razie nieprzyznania deputatów w naturze, należy wypłacić stałym robotnikom z własnym gospodarstwem domowym ekwiwalent w gotówce, trzymając się umówionej poniżej ceny poborów w naturze.

2. Poniżej wymienione pobory w naturze winny być normalnie dostarczone stałym robotnikom leśnym z własnym gospodarstwem domowym jako dodatek do płacy godzinowej względnie akordowej:

a) mieszkanie z budynkiem gospodarczym — 48.00 zł,

b) 3 morgi roli od 7.00 do 10.00 zł — 21.00 do 30.00 zł,

c) 3 morgi łąki od 10.00 do 20.00 zł — 45.00 do 60.00 zł,

d) pastwisko dla 3 sztuk bydła (włącznie z cielętami) à 8.00 zł — 24.00 zł,

e) używanie ściółki 6.00 zł,

f) 36 mp drzewa opałowego, w tym 4 mp drzewa grubszego, à 1.25 zł — 45.00 zł.

Zagospodarowane przez robotnika łąki i role deputatowe mogą być zamienione tylko za jego zgodą lub bez zgody za odpowiednim odszkodowaniem.

3. Powyższy deputat dolicza się do płacy w wysokości 11 gr na godzinę, przy uwzględnieniu 1.800 godzin w przeciągu roku. Oceny innych poborów jak: trawy ściętej na kulturach, drzewa własnoręcznie uzbieranego na własny użytek, zboża, ziemniaków, mleka i innych naturalii pozostawia się do obopólnego uregulowania z tym jednak, że tam, gdzie nie ma dostatecznego pastwiska dla bydła, oddaje się do wycięcia trawę na kulturach lub na rowach bezpłatnie.

4. Jeżeli stałym robotnikom z własnym gospodarstwem domowym nie dostarcza się roli ani mieszkania, to otrzymają oni dodatek w wysokości 14%, a jeżeli otrzymują tylko rolę bez mieszkania — 4% zarobku.

5. O ile w miejsce drzewa opałowego przyznaje się węgiel jako deputat opałowy, należy 1 mp drzewa deputatowego ustalić przeciętnie na równi z 125 kg węgla na opał domowy.

6. Mieszkanie przyznane ze strony zarządu jest mieszkaniem służbowym lub zakładowym. Robotnikom żonatym, którzy otrzymują od pracodawcy takie mieszkanie służbowe, wolno w nim mieszkać tylko z żoną, dziećmi małoletnimi oraz członkami rodziny, niezdolnymi do pracy, lub takimi, którzy chodzą do pracy u tego samego pracodawcy. Inne osoby, aniżeli wskazane poprzednio, mogą tam mieszkać tylko za wyraźnym zezwoleniem pracodawcy. Zezwolenia tego dla członków rodziny wolno odmówić jedynie z powodów nader ważnych. Za wykroczenie ma pracodawca prawo potrącić pracownikowi od zarobku jako grzywnę za rok i osobę 10 zł, które winny być zużyte na cele dobroczynne dla robotników leśnych. Dalsze roszczenia ze strony pracodawcy nie są tym samym dotknięte.

7. Wszelkie pobory w naturze jakiegokolwiek rodzaju przeznaczone są tylko do zużycia przez samego odbiorcę.

8. Do bielenia służbowego mieszkania dla robotników leśnych dostarcza pracodawca wapna białego i farby oraz szczotki do bielenia. Bielenie mieszkania winien wykonać bezpłatnie dany robotnik raz do roku.

9. Szkody wyrządzone przez zwierzynę tak w polu, jak na łąkach winny być zapłacone w wysokości szkód rzeczywiście powstałych.

§ 14.

Zarobek.

1. Obszar objęty niniejszą umową zbiorową dzieli się na dwie strefy. Pierwsza leży na północ, druga na południe od linii Bytom — Wielka Dąbrówka — Grodziec.

2. Zarobek godzinowy:

Zarobek godzinowy męskiego stałego robotnika leśnego, pełnowartościowego, z własnym gospodarstwem domowym, wynosi:

a) w strefie I, na północ od linii Bytom — Wielka Dąbrówka — Grodziec:

dla przeszło 18 letnich . . . . 38 gr
dla 16 — 18 letnich . . . . 28 „
dla poniżej 16 letnich . . . . 20 „

b) w strefie II, na południe od linii Bytom — Wielka Dąbrówka — Grodziec:

dla przeszło 18 letnich . . . . 40 gr
dla 16 — 18 letnich . . . . 30 „
dla poniżej 16 letnich . . . . 21 „

Pobory naturze dolicza się do tego według § 13.

3. Robotnicy leśni bez własnego gospodarstwa domowego otrzymują wyłącznie zarobek godzinowy, obliczony na podstawie przytoczonych klas wieku.

4. Robotnice leśne otrzymują 60% czystego zarobku dziennego odpowiedniej klasy wieku męskich robotników leśnych.

§ 15.

Zarobek akordowy.

Zarobki od sztuki, stawki za znoszenie i prace w kulturach, względnie kopanie lub odnawianie rowów i rowków winny poszczególne przedsiębiorstwa ułożyć z przedstawicielami robotników, podpisanymi pod niniejszą umową i przy współudziale przedstawicieli rad zakładowych tak, aby sprawny, pilny i pełnowartościowy robotnik leśny zarobił przeciętnie 25% ponad dniówkę, jednak nie mniej niż wynosi płaca godzinowa.

§ 16.

Robotnicy niestali (sezonowi), z wyjątkiem robotnic, otrzymują nadwyżkę do normalnego zarobku stosownie do wieku:

dla przeszło 18 letnich . . . . 8 gr
dla 16 — 18 letnich . . . . 5 „
dla poniżej 16 letnich . . . . 3 „

Zamiana nadwyżki dla robotników sezonowych na drzewo — za obopólną zgodą jest dozwolona.

§ 17.

Warunki wynagrodzenia korzystniejsze od niniejszej umowy pozostają w mocy.

Katowice, dnia 12 października 1938 r.

Związek Pracodawców Rolnych i Leśnych dla województwa śląskiego:

(—) *inż. Krupiński* (—) *dr Warkotsch*

Związek Robotników Rolnych i Leśnych Zjednoczenia Zawodowego Polskiego:

(—) *Leon Leśniewski* (—) *W. Krupka*

Związek Zawodowy Robotników Rolnych Rzeczypospolitej Polskiej:

(—) *R. Motyka*

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 103153. 3.XII.1938. 900.

Prenumerata roczna 20 zł. Cena niniejszego numeru 20 gr.